

לימוד לצום גדליה

שבטים גלעד - הראל

צום גדליה הוא אחד מארבעת הצומות שקשורים לחורבן בית המקדש הראשון.
צום זה נקבע לציון רצח גדליהו בן אחיקם שמתו סימן באופן סופי את חורבן היישוב היהודי
בתקופת בית ראשון.

מי היה גדליהו בן אחיקם? למה מותו היה כל כך משמעותי?

לאחר חורבן בית המקדש, הבבלים החריבו לגמרי את ירושלים, והגלו את חיובי העם
לבבל. ביהודה נשארו רק עובדי האדמה כדי לספק לבבלים אוכל.
עלך בבל מינה לפי שנישאר נציב יהודי, גדליהו בן אחיקם, מזרע בית דוד.
גדליהו נשאר בארץ כי נכנע בזמן המצור כמו שאמר ירמיהו הנביא.

אז איך בעצם התרחש רצח גדליהו?

היה אדם בשם ישמעאל שרצה לרצוח את גדליהו. האנשים הפהירו את גדליהו שיסעאל רוצה להרוג אותו אך גדליהו
לא האמין שיהודי ירצה לרצוח יהודי וחשב שזה סתם לשון הרע.
בראש השנה ישמעאל הזמין את גדליהו בן אחיקם לבוא אליו לסעודת החג כביכול כדי לחגוג לכבוד ראש השנה,
בלחן הארוחה התנפל עליו ישמעאל רצח אותו ואת כל היהודים בשולחן.

אחרי רצח גדליהו העם היה אבוד ולא ידע מה לעשות, הם פנו אל ירמיהו (הנביא) ושאלו אותו מה לעשות, ירמיהו
אמר להם שאין לו כשכיל מה לומר הרי גם ככה הם לא יקשיבו לו.
לכסוף העם התחייב להקשיב וירמיהו רצה לשאול את ה' אבל אז הקב"ה כבר לא התגלה אליו, רק לאחר עשרה
ימים הקב"ה ניבא לירמיהו ואמר לו שהעם צריך להישאר ולא לפחד מהבבלים (הרי גדליהו מונה על ידי הבבלים)
העם לא הקשיב לירמיהו והם רוצים לברוח למצרים, ירמיהו הפהיר אותם שאם הם ירדו למצרים הם ימותו, אך
למרות זאת העם לא הקשיב וירד.

אוקי, הבנו למה מותו היה כל כך חשוב, אבל למה קבעו עליו צום?

1. רצח זה גרם לנפילתה הסופית של מלכות בית יהודה.
2. רצח זה בוצע על רקע האסון הנורא של חורבן הבית.
3. מדובר ברצח של יהודי בידי יהודי.
4. שנבין שמיתתו של גדליהו גרמה להתפזרות היהודים שנשארו והביאה את החורבן לסיומו.

הרמב"ם אומר שמהות הצום היא כדי לעורר את הלבבות לפתוח דרכי התשובה, זיכרון למעשינו הרעים ומעשי
אבותינו שגרמו לנו לצרות אלו.

בנביא זכריה נאמר שימי הצומות "ייהפכו לשיעון ולשמחה".

מי ייתן וצום זה ייהפך ליום של שיעון ושמחה ומועד טוב במהרה בימינו, עם ביאת המשיח ובניין בית המקדש.